

Visiedocument familie-ervaringsdeskundige

Opgesteld door het Landelijk Platform familie-ervaringsdeskundigen

Na de intrede van de cliënt-ervaringsdeskundige in de GGZ was het nog slechts een kwestie van tijd of de familie-ervaringsdeskundige zou volgen. Want wie de stem van de familie structureel wil laten doorklinken in de zorg, moet ervoor zorgen dat ze altijd in de buurt is. Met die gedachte zijn enkele gedreven zorgaanbieders gestart met de aanstelling van een familie-ervaringsdeskundige, kortweg FED genaamd. De FED is er voor het herstelproces van de familie. Daarnaast biedt de FED de familie ondersteuning bij het herstelproces van de cliënt.

Familie- en cliëntenorganisaties zien, mits op een goede manier ingezet, in deze ontwikkeling goede kansen voor het structureel verbeteren van de kwaliteit van zorg. Zij hebben het initiatief genomen om de voorzichtige eerste stappen van de familie-ervaringsdeskundige van hun kant te ondersteunen met de oprichting van het Landelijk Platform familie-ervaringsdeskundigen¹.

Doel van het Platform is alle kennis rond de FED te bundelen, de functie van familie-ervaringsdeskundige te ontwikkelen, een goede plek in de organisatie te geven, de FED zelf terzijde te staan en hem letterlijk een platform te bieden voor scholing en intervisie. Daarbij tracht ze optimaal gebruik te maken van de ervaringen die eerder zijn opgedaan bij de introductie van de cliënt-ervaringsdeskundige.

In dit eerste document beschrijft het Platform de rol, de meerwaarde en de plaats van de FED in de GGZ-organisatie.

Missie

Door de familie-ervaringsdeskundige (FED) te betrekken bij de zorg aan familie van cliënten in de GGZ en aanpalende sectoren, wordt:

1. het herstel van familie van de cliënt ondersteund;
2. het welzijn van de familie en de cliënt/patiënt verbeterd;
3. de constructieve samenwerking in de triade van cliënt-familie-hulpverlening bevorderd.

Visie

Een familie-ervaringsdeskundige heeft ervaringskennis opgebouwd op grond van eigen levenservaring met een familielid/verwant met psychische problematiek. Na het doorlopen van een (rouw)proces met verdriet, pijn, verwerking en acceptatie is inmiddels sprake van een hervonden balans. Een familie-ervaringsdeskundige is zich ervan bewust hoe dit proces is verlopen en welke gevoelens en behoeften hierin een rol hebben gespeeld.

Een FED heeft door scholing tot ervaringsdeskundige de mogelijkheid om de opgedane kennis, ervaring en de ontwikkelde vaardigheden constructief in te zetten om zo het herstelproces van andere familieleden te ondersteunen.

Een FED kan een schakel zijn tussen familieleden/verwanten en professionals en kan bijdragen aan de verbetering van het welzijn van familie en cliënten. Zo verbetert de kwaliteit van zorg.

De FED past in een stevig en eigentijds familiebeleid.

Motto

“Het recht op geven en de kracht van het geven”: op basis van wederkerigheid wordt elkaars (veer)kracht versterkt.

Toegevoegde waarde

De familie-ervaringsdeskundige:

- ondersteunt familie bij het eigen herstelproces
- ondersteunt zowel de familie als hulpverleners om aan de verschillende perspectieven binnen de triade ruimte te geven en kan optreden als tolk bij verschillen van opvatting en verwachtingen;
- is bekend met het herstelconcept zoals ontwikkeld in de cliëntenbeweging en zet zich ervoor in om in de triade dit herstelconcept leidend te laten zijn;
- helpt de familie om het herstelproces van de cliënt te (leren) ondersteunen.

De familie-ervaringsdeskundige brengt de rol van familie in de triade in beeld om de volgende redenen:

- Familieleden kennen de levensgeschiedenis van de cliënt. Ze zijn daarmee een essentiële bron van informatie die het welzijn bevordert en van pas komt bij herstelondersteuning;
- De familie kan, waar nodig met ondersteuning van de FED, veiligheid en steun bieden;
- De behoefte aan herstelondersteuning voor de familie in beeld te brengen.
- Familie kan hoop op verbetering bieden doordat zij vaak de continue factor is en blijft in het leven van de cliënt;
- Familieleden kunnen, waar nodig met ondersteuning van de FED, voor anderen een inspirerend voorbeeld zijn in de omgang met hun verwante;
- Familieleden zijn zich, waar nodig met ondersteuning van de FED, bewust van de deskundigheid van de deelnemers in de triade. Een FED kent en waardeert de eigen kracht en is in staat deze te gebruiken in herstelprocessen.
- De FED kan zowel aan cliënten als hulpverleners uitleggen waarom het belangrijk is familie op de hoogte te houden.

Organisatie

Een FED kan op micro-, meso- en macroniveau worden ingezet binnen onder meer de GGZ en OGGZ, justitie, politie, thuis- of familiecoaching, preventief bij huisartspraktijken en in contact met eerstelijns GGZ-verpleegkundigen en binnen Jeugdzorg.

De FED kan vorm geven aan onder meer voorlichting, belangenbehartiging, (psycho-)educatie en herstelgroepen voor familieleden. Daarnaast kan de FED bijdragen aan organisatievraagstukken rondom familiebeleid en de inzet van FED zelf.

Utrecht, 24 juli 2012

¹ Het Landelijk Platform Familie-ervaringsdeskundigen is een initiatief van Henk-Willem Klaassen (GGZ Noord-Holland Noord) samen met de vereniging Ypsilon en Kenniscentrum Phrenos en wordt verder gedragen door de Stichting Landelijke Koepel Familieraden (SLKF), de Familie als Bondgenoot (FAB) en een aantal individuele familie-ervaringsdeskundigen en andere werkers in de GGZ.
Kenniscentrum Phrenos fungeert voorlopig als secretariaatsadres van het Platform FED.